

Scot McKnight și
Laura Barringer

ABUZ ȘI
RESTAURARE
ÎN BISERICĂ

Cum construim o cultură a binelui

Traducere de Laura Vițelar
Prefață de Ștefana Răcorean

Oradea, 2026

Originally published in English in the U.S.A. under the title: *Church Called Tov*,
by Scot McKnight

Copyright © 2023 by Scot McKnight

Romanian edition © 2026 by SC Whynotmedia SRL with permission of Tyndale
House Publishers. All rights reserved.

Copyright © 2026 Editura Decenu.eu, pentru prezenta ediție. Orice reproducere,
totală sau parțială, a acestei lucrări este permisă numai cu acordul scris al editurii
și al editorilor.

Dacă nu se precizează altfel, citatele biblice sunt preluate din: Biblia, Ediția
Dumitru Cornilescu revizuită (EDCR) © 2019, 2022 Societatea Biblică Inter-
confesională (SBIR) / British and Foreign Bible Society (BFBS); Biblia Dumitru
Cornilescu 2024 (EDC 100) © 2024 Societatea Biblică Interconfesională (SBIR) /
British and Foreign Bible Society (BFBS)

Redactor: Daniel Cojiță

Corectura: Mirela Ștefan

Tehnoredactare: Gabi Giulușan

Copertă și concepție grafică: Gabi Giulușan

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

MCKNIGHT, SCOTT

Abuz și restaurare în biserică : Cum construim o cultură a binelui /
Scot McKnight, Laura Barringer ; trad.: Laura Vițelar ; pref.: Ștefana Răco-
rean. - Oradea : Decenu.eu, 2026

ISBN 978-630-6658-39-8

I. Barringer, Laura

II. Vițelar, Laura (trad.)

II. Răcorean, Ștefana (pref.)

2

Editura Decenu.eu

Oradea, Aleea Emanuil Godju, 2

Tel/WhatsApp: 0720.770.282

Web: <https://libraria.decenu.eu/>

E-mail: libraria@decenu.eu

Tipar executat de Print Expert, Oradea

Cuprins

Prefață de Ștefana Răcorean	vii
Cuvânt-înainte	xvii
Introducere: Unde ne aflăm	1
Partea I:	
Formarea și deformarea culturii unei biserici	11
1. Fiecare biserică este o cultură	13
2. Primele semne ale unei culturi toxice	25
3. Cum reacționează culturile toxice la critică	41
4. Narățiuni înșelătoare	55
Partea a II-a:	
Cercul <i>tov</i>	85
5. Crearea unei culturi a binelui	87
6. Bisericile <i>tov</i> cultivă empatia	105
7. Bisericile <i>tov</i> cultivă harul	119
8. Bisericile <i>tov</i> cultivă o cultură centrată pe oameni	127
9. Bisericile <i>tov</i> cultivă adevărul	141
10. Bisericile <i>tov</i> cultivă dreptatea	167
11. Bisericile <i>tov</i> cultivă slujirea	185
12. Bisericile <i>tov</i> cultivă asemănarea cu Hristos	213
Mulțumiri	237
Aprecieri	241

Prefață

Abuz și restaurare în biserică este o carte pe cât de inconfortabilă, pe atât de necesară. Unul dintre lucrurile pe care le admir la autorii americani este tocmai curajul de a aborda subiecte incomode, care uneori sunt puse în categoria tabuurilor în bisericile și în cultura noastră. Câți dintre noi am citit ceva despre eșecuri sau derapaje ale liderilor creștini, despre abuzuri pe care pastorii le-au făcut sau despre abuzuri care s-au întâmplat în bisericile din România? Tăcerea nu înseamnă, din păcate, că nu se întâmplă. Dimpotrivă, avem câteva exemple chiar teribile. Dar, în cel mai bun caz, astfel de lucruri sunt tratate la nivel de biserică locală, între membri, asta dacă subiectul reușește să treacă dincolo de comitetul bisericii, însă niciodată nu ajung în cărți care pot fi citite de oricine. Or, tocmai secretizarea, ba chiar mușamalizarea neetică, a acestor abuzuri poate crea contextul în care ele să se producă din nou și alte persoane nevinovate să ajungă să fie rănite în locul în care ar fi trebuit să poată crește în asemănarea cu Cristos. Sunt semnale că în anii următori vor fi disponibile rezultatele unor cercetări doctorale care ating astfel de subiecte și în spațiul românesc. Speranța e că ele vor ajunge și la cunoștința publicului larg.

Parcurgând prima parte a cărții, mi-a venit în minte versetul din Zaharia 13:6 „Și dacă-l va întreba cineva: «De unde vin aceste răni pe care le ai la mâini?»», el va răspunde: «În casa celor ce mă iubeau le-am primit». Bisericile și, dincolo de biserică, familiile creștine sunt uneori locuri în care se întâmplă lucruri pe care Scriptura le înfățișează exclusiv ca exemple negative – violență, abuzuri sexuale, dezvoltarea unor relații care încalcă limitele sănătoase, abuzuri

psihice, abuzuri de putere, manipulare etc. Cartea *Abuz și restaurare în biserică* vorbește deschis despre aceste subiecte grele, analizând câteva cazuri notorii care s-au petrecut în bisericile din Statele Unite ale Americii. Examinarea acestor situații relevă cultură toxică formată în jurul unor lideri, ceea ce face ca tocmai victima abuzului să ajungă uneori blamată, în încercarea de a distorsiona adevărul și de a proteja un conducător care nu își asumă responsabilitatea pentru propriile greșeli. Sub pretextul, nefericit, de apărare a „bisericii” sau a „mărturiei”, se ajunge, de fapt, cum spunea și Diane Langberg (specialistă în terapia traumei), să se ascundă și să se apere *păcatul*.

Spre deosebire de Statele Unite, noi avem dezavantajul de a trăi într-o cultură care încă este tributară moștenirii comuniste. În comunism, am învățat că cei care sunt la conducere au ultimul cuvânt și nu pot fi nici măcar contraziși, darămite contestați. Această cutumă și cultură a liderului intangibil a pătruns și în biserică, iar unele contexte ecleziale încă păstrează și consolidează acest model, îmbrăcat, bineînțeles, într-un înveliș consistent de justificări pseudo-teologice. În această perspectivă, pastorul este așezat ca figură cu autoritate aproape absolută, cu împuternicire de la Dumnezeu, fapt ce îl situează deasupra membrilor obișnuiți ai bisericii, sub toate aspectele. Cu alte cuvinte, sfera autorității spirituale legitime este lărgită pentru a acoperi orice domeniu, justificând practic orice comportament, atitudine sau decizie, astfel încât nimic din ce face liderul (sau grupul său de susținători) să nu poată fi contestat oficial.

Vreau să clarific un lucru: consider că autoritatea este foarte importantă și nu propun nicidecum contestarea oarbă a oricărei forme de autoritate, însă tocmai pentru că e importantă, contează foarte mult cum este gestionată. Autoritățile care susțin că sunt subordonate valorilor creștine ar trebui să ofere și protecție celor păstoriti; din păcate însă, unele autorități favorizează abuzul prin contextele pe care le creează. (Aceste lucruri nu sunt noi, vedem inclusiv în Scriptură modelele de „așa da” și „așa nu”). Atunci când autoritatea unui lider religios despotice nu poate fi contestată, când

„unsul Domnului” nu poate fi criticat nici măcar dacă trăiește fâțiș în păcat, se poate ajunge la niște distorsiuni care sunt foarte greu de deconstruit. „Adevărul” este denaturat, pentru ca martorii sau victimele acțiunilor nelegiuite să poată supraviețui în acea stare de fapt anormală.

Este incredibil cum ajunge mintea umană să distorsioneze adevărul pentru ca psihicul nostru să se împace cu realitatea din jur! Cum ne învăluie într-un fel de ceață a amăgirii pentru a ne ajuta să trăim coerent cu noi înșine! Mă întreb uneori cum a putut ajunge David să-și justifice în mintea lui moartea lui Urie Hetitul, așa încât să poată trăi cu soția acestuia, și să nu vadă ticăloșia revoltătoare a propriilor decizii, până când nu a fost confruntat de către profetul Natan. La astfel de distorsiuni mă refer. Și ele sunt posibile chiar în cazul unor lideri altminteri credincioși. Din punct de vedere psihologic, dacă mintea lor nu recurge la asemenea strategeme, viața celor conștienți de existența standardelor lui Dumnezeu și totodată de faptul că, trăind în păcat, se află în conflict cu aceste valori, ar merge fie înspre disociere, fie înspre duplicitate, căci altfel vinovăția e prea dificil de suportat.

O altă consecință nefastă poate fi că modelul negativ ajunge să fie replicat de către cei care observă acel mod de viață și nu știu cum să-l gestioneze psihic și/sau spiritual. Când un lider religios trăiește în păcat (din cazurile cu care am lucrat, adesea e vorba de păcate sexuale), cei care sunt martorii acestui mod de viață sunt confrunțați cu tensiunea unui conflict interior foarte puternic, greu de stăpânit și de controlat. Iar când cel ce practică duplicitatea este din categoria intangibilă („unsul Domnului”), se poate ajunge la acceptarea păcatului ca fiind un fapt normal.

Ca psihoterapeut, acestea sunt unele dintre cele mai dificile și mai frustrante cazuri, căci este necesar să le deconstruiești acestor oameni „teologia” înainte de a le arăta (din nou) ce înseamnă valorile creștine sănătoase. Acolo unde mediile bisericesti sunt foarte rigide, nevoia de control este foarte mare, iar dacă nu putem internaliza

normele pe care le impune comunitatea sau confesiunea din care facem parte, se ajunge derapaje în alte direcții. A fost surprinzător pentru mine să văd, în terapie, cum cazurile cu cele mai mari derapaje pe zona sexuală – spre exemplu, consum de pornografie extrem de distorsionată – proveneau din medii creștine extrem de rigoriste.

Prima parte a cărții aduce în discuție și ceea ce este potrivit să facem când avem pe cineva care semnalează un abuz în biserică. E necesar să pricepem mecanismele abuzului pentru a înțelege că nu este deloc adecvat să i se ceară unei persoane care a fost abuzată de un lider să aplice imediat Matei 18 – fiindcă adesea acesta este primul reflex al celor care află despre problemă. Confruntarea directă în astfel de cazuri nu face decât să repete abuzul într-o altă formă. Este necesar ca victima să se poată simți în siguranță pentru ca să înceapă să vorbească despre ceea ce i s-a întâmplat, și cum ar putea să se simtă în siguranță în prezența abuzatorului care este, probabil, și într-o poziție de autoritate?! Ca psihoterapeut, întâlnesc frecvent cazuri în care abia după câteva luni de întâlniri regulate ajungem în punctul în care îmi sunt încredințate istorii personale despre traumele suferite și uneori sunt printre puținele persoane care ajung să cunoască astfel de relatări. Este necesară multă atenție în receptarea acestor povești, altfel, chiar și cu cele mai bune intenții, putem ajunge să facem rău unei persoane căreia deja i s-a produs o suferință și o nedreptate.

În privința dezvăluirii abuzurilor, autorii cărții explică și exemplifică procesul clar și chibzuit, atât cu exemple negative, cât și cu exemple pozitive. Se discută amplu despre acest lucru în cazul dezvăluirilor referitoare la Bill Hybels, fiind evidențiate inclusiv mecanismele prin care structurile tăcerii au discreditat victimele. Ce se întâmplă, de fapt, în cazul unui abuz? În primul rând, este șocant pentru victimă să accepte că i se întâmplă așa ceva. Am întâlnit persoane care au fost abuzate în copilărie cărora le-a luat ani de zile să înțeleagă că ceea ce li s-a întâmplat era un abuz (indiferent de ce natură), deoarece momentul în care a survenit agresiunea asupra lor s-a suprapus cu o vârstă la care nu le era clar ce e normal și ce e

anormal în tratamentul care li s-a aplicat. În cazul adulților, când limitele încep să fie încălcate puțin câte puțin, inițial victimele își pun întrebarea dacă nu cumva percep ele exagerat și, din nou, ia timp până ce realizează cu adevărat cât de anormal este ceea ce li se întâmplă. Apoi, orice încercare de denunț este însoțită de povara vinovăției, a fricii de respingere etc. Probabil cu toții am văzut filme în care cineva abuzat era pus în situația de a-și confrunta abuzatorul în sala de judecată sau de a-și spune povestea în fața agresorului, și întotdeauna filmele se concentrează pe cât de dificil este să faci acest lucru. Persoana care a fost abuzată și acuzatorul trebuie intervievați separat.

În acest punct, aș vrea să deconstruiesc un mit: cel al falselor dezvoltări sau al intenției denigratoare la adresa unui lider. Desigur, uneori există asemenea cazuri. Dar, fiind atât de dificilă denunțarea unui abuz, sunt totuși foarte puțini cei care ar face acuzații pe nedrept! Întotdeauna, dar întotdeauna!, dezvoltările cu privire la abuz trebuie luate în serios (și spun asta din postura terapeutului), cu atât mai mult cu cât ne considerăm a fi trupul lui Cristos, iar Scriptura ia mereu partea celui vulnerabil.

Tangential, poate fi atinsă aici și problema suferinței psihice. Sursa ei nu este întotdeauna abuzul, dar nu există abuz fără suferință psihică. Felul în care acest tip de suferință este tratat în mediile evanghelice este adesea foarte deficitar. Tonul, de regulă, îl dau liderii. Iar dacă enoriașilor care trec prin aceste cazuri li se sugerează că nu sunt destul de credincioși ori că problema lor are de-a face cu păcatul sau duhurile, efectul este unul toxic și dezarmant. Peste povara existentă, se adaugă și apăsarea vinovăției. Astfel că, în loc să primească o mână întinsă, care să le consolideze speranța, au parte de apostrofări și culpabilizări care-i adâncesc în beznă.

În a doua parte a cărții, sunt discutate câteva principii în baza cărora s-ar putea construi comunități sigure, în care credincioșii obișnuiți să fie protejați, și în care să poată înflori. Intenția autorilor este să ne readucă la o definiție biblică a rolului pastoral, și la o

îndepărtare de un model de leadership corporatist aplicat în biserică. O întoarcere la a deveni mai asemănători cu Cristos, și la a păstori atât persoane, cât și biserici care să aibă acest țel.

Autorii prezintă niște soluții care pot fi considerate, pe alocuri, prea americanizate, cum ar fi grija pe care ei o au față de locul femeilor în ierarhia bisericii, la care cele mai multe biserici din România se raportează diferit. Dar *esența* acelor lucruri rămâne valabilă, iar principiile pe care le aduc în discuție sunt utile, chiar dacă este necesar să le contextualizăm la cultura noastră pentru a putea fi aplicate. Oricum, creștinismul evanghelic românesc are reflexul de a importa diverse modele teologice și bisericesti – ar putea importa modele de bune practici.

Ce ne dorim cel mai mult să reflecte biserica noastră? Care este valoarea centrală a comunității noastre? Dacă răspunsul la această întrebare sugerează că mai presus de orice vizăm păstrarea reputației bisericii sau a unor lideri, cu orice preț, atunci este necesar să ne reexaminăm cultura organizațională și să ne refocalizăm pe Cristos. O biserică sănătoasă nu protejează păcatul! Sunt situații în care oameni buni ajung să facă greșeli, să păcătuiască, și este necesară asumarea greșelilor și pocăința de păcate. Scopul denunțării unor situații de abuz nu este acela de a-i pedepsi pe cei care au greșit, de a-i umili sau de a-i linșa public, ci de a le oferi posibilitatea să se pocăiască și de a crea un context în care păcatul să nu se răspândească, să nu prolifereze. Adesea, proliferarea înseamnă atât extinderea acțiunilor abuzive, cât și implicarea altor lideri sau membri ai bisericii în mușamalizarea cazului. Au fost situații bine-cunoscute publicului în care au ieșit la iveală abuzuri comise în biserică, iar încercările bisericii de a le ascunde au discreditat și mai mult – în momentul în care s-a aflat – valorile pe care le promovăm.

Tot în partea a doua a cărții găsim și câteva sugestii practice care ne pot ghida în crearea unor comunități mai sigure și mai atente. Este de un real folos acea schemă circulară care în fiecare capitol adaugă încă un element. Pornind de la empatie, văzută ca o preocupare

pare autentică pentru a înțelege perspectiva celuilalt, se face pasul spre comunități focalizate pe har și pe dragostea lui Cristos pentru oameni, apoi către preocuparea genuină pentru oameni și nu protejarea instituției (chiar dacă această instituție e biserica), spre centrarea pe adevăr, pe justețe și, în fine, se sugerează un model de slujire care să pornească de la lideri și să pătrundă ulterior în întreaga comunitate. Toate aceste elemente au ca țintă un singur lucru, creșterea personală și comunitară în asemănarea cu Cristos. Sunt ingrediente simple, dar care pot consolida comunitățile în fața unei culturi toxice. Aș adăuga la toate acestea doar necesitatea autoexaminării și dării de socoteală, extrem de importante în special pentru pastori. Dacă liderii despre care se vorbește în prima parte a cărții ar fi avut puterea de a accepta și opinii inconfortabile și dacă nu s-ar fi înconjurat cu oameni care să le cânte în strună, nu s-ar fi ajuns atât de departe.

Rămânem cu întrebarea: cum am putea crea comunități în care creșterea în asemănarea cu Cristos să fie scopul comun al tuturor, comunități care să prețuiască, să integreze și să fie un model de aplicare a principiilor creștine? Speranța mea este ca această carte să stimuleze bisericile să se autoanalizeze și să descopere ce este necesar să se întâmple pentru a deveni comunități *tov*.

Ștefana Răcorean
psihoterapeut și doctor în teologie

INTRODUCERE

Unde ne aflăm

Pe 23 martie 2018, eu (Laura) și soțul meu plăteam cina într-un restaurant local când am primit un mesaj de la părinții mei, cu un link către o știre de ultimă oră din Chicago Tribune. Când i-am citit lui Mark titlul: „După ani de anchete, pastorul de la Willow Creek neagă acuzațiile de comportament necorespunzător”, amândoi am ridicat din sprâncene, nevenindu-ne să credem că cineva l-ar putea acuza pe Bill Hybels, fondatorul și pastorul principal al Willow Creek Community Church, de comportament sexual neadecvat. Articolul relatează acuzațiile mai multor femei privind „comentarii sugestive, îmbrățișări prelungite, un sărut nedorit și invitații în camere de hotel”, precum și „o acuzație de relație consensuală prelungită cu o femeie căsătorită, care ulterior și-a retras plângerea.”¹

„Nu se poate să fie adevărat”, i-am spus lui Mark. Frecventăm Willow Creek de aproape două decenii și admirasem întotdeauna conducerea lui Bill Hybels. Nu bănuisem niciodată nimic necuvenit în comportamentul lui, deși, recunosc, într-o biserică de dimensiunea Willow Creek, membrii află rareori ce se întâmplă în culise. În toți acei douăzeci de ani, vorbisem cu Bill Hybels o singură dată, după ce stătusem la coadă să îl întâlnesc la finalul unei slujbe de seară. Mi-a spus atunci: „Fiica mea vă cunoaște familia. Vorbește foarte frumos despre voi”.

---

¹ Manya Brachear Pashman și Jeff Coen, „After Years of Inquiries, Willow Creek Pastor Denies Misconduct Allegations”, *Chicago Tribune*, 23 martie 2018, www.chicagotribune.com/news/local/breaking/ct-met-willow-creek-pastor-20171220-story.html.

Am continuat să citesc articolul cu voce tare în timp ce Mark conducea spre casă de la restaurant. Când am ajuns la pasajul despre Vonda Dyer, fosta directoare a ansamblului vocal al Willow Creek, ne-am privit amândoi cu neîncredere, iar în adâncul stomacului meu a început să se cuibărească un sentiment de teamă. Vonda declarase pentru *Tribune* că „Hybels a chemat-o în apartamentul său de hotel în timpul unei călătorii în Suedia, în 1998, a sărutat-o pe neașteptate și i-a sugerat că ar putea conduce Willow Creek împreună”.²

„Oh, nu”, a spus Mark. A rămas tăcut o clipă, apoi a continuat: „O cunosc pe Vonda de aproape douăzeci de ani. Este adevărat. Ea spune adevărul”.

Am reluat lectura. Următoarea femeie menționată era Nancy Beach, care „a povestit mai multe conversații sau interacțiuni pe care le-a considerat nepotrivite în momentele petrecute singură cu Hybels de-a lungul anilor”³.

Nancy Beach. O altă femeie cu caracter și integritate. Tatăl meu o cunoștea pe Nancy de ani de zile. Pe măsură ce continuam să citesc, numele îmi erau toate familiare: John și Nancy Ortberg, Leanne Mellado, Betty Schmidt. Erau oameni pe care îi consideram sinceri și onești. Majoritatea erau prieteni de familie, cu legături vechi și profunde cu Willow Creek. De ce ar minți? Nu avea niciun motiv să „conspire” pentru a distruge reputația lui Bill Hybels, așa cum sugera el în articolul din *Tribune*.⁴ Dar dacă femeile spuneau adevărul, atunci Bill Hybels era cel care mințea. Pe măsură ce încercam să procesăm această veste, cele două gânduri contradictorii au devenit imposibil de împăcat.

---

² Pashman & Coen, „After Years of Inquiries”.

³ Pashman & Coen, „After Years of Inquiries”.

⁴ Pashman & Coen, „After Years of Inquiries”.

Când Laura și Mark au ajuns acasă în seara aceea, m-au sunat (pe mine, Scot) pentru a-mi cere părerea.

„Probabil că povestea asta e adevărată”, le-am spus la telefon.

„De unde știi asta?”, m-a întrebat Laura.

„Sper să mă înșel”, am răspuns. „Dar este un tipar previzibil. Și sunt foarte puține șanse ca Vonda Dyer, Nancy Beach, Leanne Mellado, Betty Schmidt și Nancy Ortberg să inventeze o astfel de poveste.”

De prea multe ori, când un pastor este acuzat de comportament neadecvat, reacția inițială include negarea, devierea atenției, manifestări de nedumerire sau furie și transformarea acuzatorului în țintă. De regulă, astfel de acuzații sunt întâmpinate cu o negare fermă din partea pastorului, a prezbiterilor sau a altor lideri, urmată rapid de o narațiune alternativă despre „ce s-a întâmplat cu adevărat”. Aceste narațiuni alternative seamănă îndoiala cu privire la veridicitatea, stabilitatea și motivele acuzatorului, încearcă să minimizeze gravitatea acuzațiilor, sugerează că gesturi sau cuvinte nevinovate au fost greșit înțelese și, adesea, extind aria acuzației astfel încât să pară că nu este pus la îndoială doar pastorul, ci și prezbiterii, comitetul, slujirea sau chiar întreaga biserică, de parcă chestionarea integrității pastorului ar echivala cu un atac asupra întregii comunități. Nu este neobișnuit nici ca liderii bisericii să ofere asigurări că problema a fost deja investigată, gestionată și soluționată pe plan intern.

Când am văzut că acest tipar începea să se contureze în articolul din *Tribune* despre Willow Creek, instinctul meu mi-a spus să am încredere în *femei* ca fiind cele care spun adevărul.

„Sper că biserica nu va reacționa agresiv”, i-am spus Laurei. „Vor fi consecințe grave dacă nu vor trata aceste acuzații cu compasiune.”

Ei bine, nu au reacționat cu compasiune, așa cum am detaliat mai târziu pe blogul meu *Jesus Creed*:

Conducerea Willow Creek a luat o decizie extrem de nechibzuită: a ales să prezinte acuzațiile drept minciuni, femeile drept minci-noase, iar pe martorii lor drept complici. În paralel cu această

narațiune acuzatoare, au construit și o alta: Bill Hybels era nevinovat, lucrarea lui Dumnezeu la Willow Creek va continua, iar comunitatea va depăși acest moment. Ei au numit această situație ca fiind o „perioadă” dificilă. Împreună, aceste două perspective – discreditarea femeilor și apărarea lui Bill – au funcționat atât ca narațiune, cât și ca strategie.⁵

Ce a urmat după riposta inițială a lui Bill Hybels și a conducerii Willow Creek a fost analizat pe larg în presa tradițională, în mediul online și pe rețelele sociale. Scopul nostru aici nu este să fim atrași în vârtejul Willow, ci să folosim acest caz ca pe una dintre numeroasele ilustrații ale felului în care cultura unei biserici poate deveni toxică.

Începem cu dezvăluirea adevărului despre Willow Creek, deoarece este o poveste profund legată de familia noastră: Laura și Mark, Scot și Kris. Am frecventat Willow Creek ani la rând, iar Mark și Laura s-au cunoscut acolo, în cadrul lucrării pentru tineri adulți. Cunoaștem multe dintre persoanele implicate direct, dacă nu chiar pe toate. Iubim cu adevărat Willow Creek și ne rugăm pentru o reconciliere deplină în acea comunitate.

Totuși, această carte nu se limitează la Willow Creek. Din păcate, și nu este o surpriză, nu a fost nevoie să căutăm prea mult pentru a găsi alte exemple de biserici toxice și disfuncționale. Chiar în timp ce relatarea despre Willow Creek continua să se desfășoare, Harvest Bible Chapel, o altă biserică importantă din zona Chicago, s-a despărțit de pastorul ei fondator, James MacDonald, după ce consiliul prezbiterilor a decis că acesta era „descalificat din punct de vedere biblic ... pentru slujire”, în urma unor decenii în care „i-a insultat, desconsiderat și agresat verbal pe alții, timp în care și-a exercitat în mod necorespunzător autoritatea pozițională și spirituală

---

⁵ Scot McKnight, „About Willow Creek: What Do I THink?”, blogul *Jesus Creed*, 27 iunie 2018, <https://www.patheos.com/blogs/jesuscreed/2018/06/27/about-willow-creek-what-do-i-think>.

în avantajul propriu [și] a făcut cheltuieli extravagante folosind resursele bisericii în beneficiul personal”, toate acestea făcând parte „dintr-un tipar persistent de comportament păcătos.”⁶

Și problema nu se limitează la megabisericile din Chicago. În lipsa unei culturi care să se opună abuzurilor și să promoveze vindicarea, siguranța și maturizarea spirituală, adevărul dureros este că bisericile de toate tipurile și dimensiunile pot deveni vulnerabile la abuz de putere, abuz sexual și abuz spiritual.

Doar în ultimii ani, au apărut acuzații împotriva Sovereign Grace Ministries și a unuia dintre fondatorii săi, C.J. Mahaney, legate de modul în care au gestionat abuzurile din congregațiile SGM.⁷ Am văzut foști pastori de tineret, precum Andy Savage și Wes Feltner, demisionând din bisericile lor în urma acuzațiilor că ar fi abuzat sexual tinere implicate în lucrările la care erau parte.⁸ L-am văzut pe pastorul de megabiserică Mark Driscoll îndepărtat din rețeaua de plantare de biserici la fondarea căreia a contribuit, din cauza a ceea ce consiliul de administrație al rețelei a descris drept „comportament necuviincios și descalificant”.⁹ Au existat acuzații chiar și împotriva

---

⁶ Harvest Bible Chapel, „November 3, 2019 Elder Update”, www.harvestbiblechapel.org/2019/11/03/november-3-2019-elder-update.

⁷ Kate Shellnutt, „Sovereign Grace Calls Outside Investigation «Impossible»”, *Christianity Today*, 18 aprilie, 2019, <https://www.christianitytoday.com/news/2019/april/sovereign-grace-churches-sgc-sgm-independent-investigation-.html>.

⁸ Zezi Alex Johnson, „Tennessee Pastor Andy Savage Resigns Weeks after Admitting «Sexual Incident» with Minor”, *NBC News*, 20 martie, 2018, <https://www.nbcnews.com/storyline/sexual-misconduct/tennessee-pastor-andy-savage-resigns-weeks-after-admitting-sexual-incident-n858541>; and Leonardo Blair, „Megachurch Pastor Resigns over Allegations of Sex with 18-Year-Old Members of Youth Group 17 Years Ago”, *Christian Post*, 29 noiembrie, 2019, <https://www.christianpost.com/news/megachurch-pastor-resigns-over-allegations-of-sex-with-18-year-old-members-youth-group.html>.

⁹ Sarah Pulliam Bailey, „Mark Driscoll Removed from the Acts 29 Church Planting Network He Helped Found”, *Washington Post*, 8 august, 2014, https://www.washingtonpost.com/national/religion/mark-driscoll-removed-from-the-acts-29-church-planting-network-he-helped-found/2014/08/08/e8e6137c-1f41-11e4-9b6c-12e30c-be86a3_story.html.

Seminarului Teologic Baptist Southwestern, care, sub conducerea președintelui Paige Patterson, „avea obiceiul și practica de a ignora plângerile studenților privind hărțuirea sexuală și comportamentul de urmărire din partea studenților-angajați de sex masculin”, potrivit unei plângeri depuse în statul Texas.¹⁰ Iar relatarea continuă a presupuselor abuzuri sexuale din cadrul Bisericii Romano-Catolice a rămas subiect de primă pagină timp de decenii.

Dar este prea ușor să dai vina exclusiv pe făptaș și să treci cu vederea faptul că astfel de comportamente nu apar, de regulă, în vid. Ele reflectă, mai degrabă, cultura unei instituții. Tragedia acestor povești și a multor altele, este că, în loc să se concentreze asupra celor răniți, asupra victimelor și supraviețuitorilor abuzurilor, aceste organizații s-au concentrat asupra lor însele, asupra conducerii și intereselor proprii. I-au protejat pe cei vinovați, au evitat responsabilitatea și i-au redus la tăcere pe cei răniți. Iar aceasta este doar o parte a problemei.

Impactul este tulburător, pentru că mulți oameni buni, în viața cărora biserica are un loc central, trăiesc o pierdere a inocenței și o deziluzie tot mai profundă. Ei își vedeau pastorul ca pe un model exemplar de creștin, soț, tată, bunic, pastor, lider și inițiator de mișcări evlavioase. Același lucru este valabil și pentru cei care considerau biserica lor un simbol al succesului. Unii, atunci când cortina a fost ridicată de pe conducerea bisericii lor, au descoperit un nivel de duplicitate și corupție greu de imaginat și, tocmai de aceea, greu de acceptat. Pentru mulți alții, a urmat o pierdere a încrederii în pastori, prezbiteri, lideri ai megabisericii, în biserici în general, ba chiar în tot ceea ce are legătură cu creștinismul. Aceștia sunt oameni reali, cu răni reale, care au nevoie de vindecare la fel de reală.

---

¹⁰ Plaintiff's Amended Original Complaint and Jury Demand, *Jane Roe v. Leighton Paige Patterson and Southwestern Baptist Theological Seminary*, Civil No. 4:19-cv-00179-ALM-KPJ, document 8, filed 5/22/19, page 8 of 34, PageID#: 77, item 25, <https://baptistblog.files.wordpress.com/2019/06/amended-complaint.pdf>.

Un cuvânt pentru cei răniți și, totuși, rezilienți

Dacă ești unul dintre cei răniți din biserică, trebuie să știi că lui Isus Îi pasă de tine. El te vede, știe prin ce ai trecut și poate aduce vindecarea suferinței tale.

Dacă te întrebi „Cum a putut Dumnezeu să permită asta?“, există un pasaj la sfârșitul capitolului 9 din Matei care ar putea să-ți vorbească în mod special. Acest text este adesea trecut cu vederea, ascuns între cele zece relatări în care Isus Își folosește puterea Sa miraculoasă de vindecare pentru a salva, transforma, reabilita și restaura vieți rănite și trimiterea celor doisprezece ucenici ai Săi pentru a duce această lucrare de vindecare și eliberare la „oile pierdute ale casei lui Israel”¹¹. În mijlocul acestei tranziții se află un verset de o frumusețe aparte, care evidențiază inima lui Isus față de suferința umană¹²:

Când a văzut mulțimile, I s-a făcut milă de ele, pentru că erau chinuite și neajutorate, ca niște oi care n-au păstor.

Observați felul în care descrie Matei mulțimile – chinuite și neajutorate. El adaugă și că erau „ca niște oi care n-au păstor”, o imagine care surprinde foarte bine trăirea multor oameni răniți de pastori sau de bisericile lor. Isus Își îndreaptă compasiunea, dragostea, harul și lucrarea de răscumpărare exact spre cei ignorați de conducătorii puternici ai Israelului, spre cei pe care nimeni nu îi vedea.

Dar există un detaliu esențial pe care nu vrem să îl trecem cu vederea. Imediat după ce Își manifestă compasiunea față de acești oameni disperati și suferinzi, Isus Se întoarce către ucenicii Săi și le spune: „Mare este secerișul, dar puțini sunt lucrătorii! Rugați-L dar

---

¹¹ Matei 10:5-6.

¹² Matei 9:36.

pe Domnul secerișului să scoată lucrători la secerișul Lui!”¹³ Pentru că sunt atât de mulți răniți, spune Isus, este nevoie de mulți vindecători răniți. Cu alte cuvinte, dacă ești un ucenic al lui Isus, ai primit chemarea nu doar de a vedea, auzi și crede mărturiile celor răniți, ci și de a avea grijă de ei, de a le vindeca rănile și de a le alina suferințele, o invitație profundă la slujire restauratoare.

Cartea noastră vorbește despre vindecători răniți și despre oameni care, deși răniți, continuă să rămână rezilienți: femei și bărbați care au făcut ceea ce era drept, care au spus adevărul, care au îndurat respingerea, intimidarea și revictimizarea, dar care au continuat să spună adevărul pentru a-l aduce la lumină. Ei întruchipează curajul moral în fața presiunii.

Aceasta este o carte despre apărarea valorii mântuitoare a bisericii, recunoscând în același timp realitatea că oameni frânți și vulnerabili din biserică – inclusiv pastori și alți lideri – vor păcătui, uneori în moduri rușinoase și dăunătoare.

Acest material este pentru femei și pentru toți ceilalți care au adus acuzații împotriva unor lideri de încredere și care jelesc cultura bolnavă a bisericii lor, precum și pentru nenumărați bărbați și femei, băieți și fete care nu și-au împărtășit povestea nimănui din afara cercului familiei, al prietenilor apropiați și al consilierilor. Deși poate nu au vorbit public, nu le lipsesc curajul, caracterul creștin sau bunătatea. Din diverse motive, suferința lor este reactivată¹⁴ în tăcere, iar ei suferă neauziți și caută vindecare în tăcere. Dar rugăciunile lor sunt auzite de Dumnezeu, Cel care vindecă, iar El este Cel care va aduce, în cele din urmă, dreptatea.

Mai presus de toate, aceasta este o carte a speranței – despre o cale mai bună, o cale pe care o numim Cercul *tov*¹⁵ (de la cuvântul

---

¹³ Matei 9:37-38.

¹⁴ În limba engleză este folosit cuvântul „trigger”, un stimul (situație, cuvânt, gest, miros, imagine) care reactivează brusc o reacție emoțională intensă, de obicei legată de o experiență traumatică anterioară (n.tr.).

¹⁵ *Tov* se pronunță cu un „o” lung.

ebraic pentru „bine”), și despre ceea ce este necesar pentru a forma o cultură a binelui în bisericile noastre, o cultură care să lupte împotriva abuzurilor de putere, să promoveze vindecarea și să elimine consecințele toxice ce afectează atât de multe organizații creștine. Orice altceva s-ar putea spune, un lucru rămâne clar, acela că trebuie să învățăm cum să prevenim repetarea acestor evenimente devastatoare în alte biserici și slujiri. Avem nevoie de o hartă care să ne conducă de unde suntem astăzi către locul unde ar trebui să fim ca trup al lui Hristos pe pământ.

Harta pe care o oferim este cuprinsă în cuvântul *tov*.¹⁶ Îl vom folosi pe tot parcursul cărții, fiind o parte esențială a titlului. Pentru a începe să înțelegem amploarea și profunzimea acestui mic cuvânt de trei litere, putem deschide Biblia chiar la prima pagină, unde apare de șapte ori.

Lumina este *tov*,
 uscatul și marea sunt *tov*,
 plantele sunt *tov*,
 ziua și noaptea sunt *tov*,
 viețuitoarele marine și păsările sunt *tov*,
 animalele de pe uscat sunt *tov*.¹⁷

Și apoi al șaptelea: „Dumnezeu a văzut tot ce a făcut și era foarte *tov*”¹⁸. Așadar, tot ceea ce a creat Dumnezeu este *tov*. Iar când totul este rostit și împlinit, când toate armoniile complexe se așază la locul lor, gloria lui Dumnezeu răsună prin întreaga creație: *tov me'od*.¹⁹ Foarte bun! Foarte bine făcut! Desăvârșit! Armonie! O adevărată

¹⁶ *Tov* este un termen ebraic (טוֹב) care înseamnă „bun”, „bine”, „ceea ce este drept și sănătos din punct de vedere moral”. În carte, autorii folosesc termenul pentru a descrie o cultură eclezială întemeiată pe bine, adevăr și integritate. (n.tr.).

¹⁷ Geneza 1:4, 10, 12, 18, 21, 25.

¹⁸ Geneza 1:31.

¹⁹ *tov me'od* (ebr. טוֹב מְעוֹד) înseamnă: „foarte bun” sau „întru totul bun” (n.tr.).

capodoperă! Toți acești termeni din limba engleză, și mulți alții²⁰, sunt cuprinși în sensul cuvântului *tov*.

În această carte ne vom concentra asupra modelării unor biserici la care Dumnezeu să poată privi și să spună: „Iată că totul e *tov*!”

Mai întâi, vom analiza modul în care se formează și, uneori, se deformează culturile bisericesti. Pentru a vorbi despre ceea ce este *bun*, este necesar să privim cu onestitate către unele dintre culturile toxice care au făcut ca această carte să fie necesară. Apoi vom examina simptomele și semnele de avertizare caracteristice unor astfel de culturi. În cele din urmă, vom arăta cum poate fi creată o cultură a *binelui* care să includă ceea ce numim *Cercul tov*.

Pentru început, să ne rugăm cu toții ca Dumnezeu să fie milostiv, să ierte, să vindece, să îi aducă pe oameni înapoi la El și să îi apropie unii de alții, și să avem *tov* din belșug în bisericile noastre.

---

²⁰ În limba română, acest termen este legat de *bunătate*, de tot ce este *bun* și *bine* (n.tr.).